

156. löggjafarþing 2025.
Þingskjal x — x. mál.
Stjórnarfrumvarp.

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu, nr. 160/2008 (heiti stofnunar).

Frá félags- og húsnæðismálaráðherra.

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr. 1. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir“ í 1. málsl. 1. mgr. laganna kemur: stofnun sem þjónustar.
- b. Á eftir 1. málsl. 1. mgr. kemur nýr málslíður, svohljóðandi: Heiti stofnunarinnar skal vera Sjónstöðin.

2. gr.

- c. Í stað orðanna „Þjónustu- og þekkingarmiðstöð“ í 2. málsl. 1. mgr. 8. gr. a laganna kemur: Sjónstöðin.
- d. Í stað orðsins „Miðstöðin“ í 1. málsl. 2. mgr. 8. gr. a laganna kemur: Stofnunin.
- e. Í stað orðsins „miðstöðvarinnar“ í 3. mgr. 8. gr. a laganna kemur: stofnunarinnar.

3. gr.

Heiti laganna verður: **Lög um Sjónstöðina.**

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Frumvarp þetta er samið í félags- og vinnumarkaðsráðuneytinu. Með frumvarpinu er lagt til að heiti Þjónustu- og þekkingarmiðstöðvar fyrir blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu verði breytt í Sjónstöðina. Er breytingin lögð fram til einföldunar og til samræmis við almenna málnotkun notenda stofnunarinnar, augnlækna og stofnunarinnar sjálfrar.

Lög um Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og dauflinda einstaklinga, nr. 160/2008, tóku gildi 1. janúar 2009. Með lögunum voru lög um Þjónustu- og endurhæfingarstöð sjónskertra, nr. 18/1984, sem öðru nafni nefndist Sjónstöð Íslands, felld úr gildi. Þann 2. desember 2015 samþykkti Alþingi lög um breytingu á ýmsum lögum til undirbúnings fullgildingu samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks, nr. 115/2015, en með 15. gr. þeirra laga var heiti laga nr. 160/2008 breytt í lög um Þjónustu- og

þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu.

Með lögum nr. 160/2008 var Sjónstöð Íslands lögð því niður og Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda sjónskerta og daufblinda einstaklinga, sem nú er Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu, sett á fót. Hin nýja stofnun var áfram hýst í sama húsnæði og Sjónstöð Íslands og héldu notendur stofnunarinnar, ásamt stofnuninni sjálfri, því áfram að notast við Sjónstöðina sem heiti hennar.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Í frumvarpi þessu er lagt til að heiti þeirrar stofnunar sem sinnir þjónustu við blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu verði breytt. Stofnunin beri nú hið óþjála heiti Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu. Heiti stofnunarinnar er því þrettán orð sem innihalda rúmlega 90 bókstafi.

Stofnunin tók við af Þjónustu- og endurhæfingarstöð sjónskertra, sem starfrækt var á grundvelli laga nr. 18/1984 og öðru nafni nefndist Sjónstöð Íslands. Í gegnum árin hefur heiti stofnunarinnar tekið breytingum með endurskoðun laga nr. 160/2008 og fjöldi bókstafa í heitinu aukist. Almenn tildkast ekki í heitum annarra stofnana að telja upp hvert einstakt viðfangsefni þeirra. Því er engin ástæða til að beita þeirri aðferð einungis gagnvart þeirri stofnun sem hér um ræðir. Telur félags- og húsnæðismálaráðherra rétt að stofnuninni verði gefið hefðbundið heiti en Sjónstöðin endurspeglar vel hlutverk hennar, þ.e. aðstoð við blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu. Þá tengja notendur stofnunarinnar mun fremur við það heiti, enda var Sjónstöð Íslands starfrækt í sama húsnæði og umrædd stofnun til ársins 2008. Notendur, ásamt stofnuninni sjálfri, hafa því haldið áfram að notast við Sjónstöðina sem heiti stofnunarinnar.

Stofnunin hefur breytt heiti sínu í Sjónstöðina á vefsvæði sínu og notast við það heiti í daglegu máli, auk notenda og augnlækna sem vísa skjólstæðingum sínum þangað. Á vefsvæðinu kemur fram að „Sjónstöðin“ starfi samkvæmt lögum nr. 160/2008 og er því ekki samræmi á milli þess heitis sem fram kemur á vefsvæðinu og í lögum sem stofnunin vísar til.

3. Meginefni frumvarpsins.

Lögð er til breyting á heiti Þjónustu- og þekkingarmiðstöðvar fyrir blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu, nr. 160/2008. Nýtt heiti stofnunarinnar verði Sjónstöðin. Breyting á heiti stofnunarinnar er til einföldunar fyrir alla hagaðila sem notast við Sjónstöðina sem heiti hennar í daglegu máli.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Frumvarpið felur ekki í sér álitaefti sem kallar á sérstaka umfjöllun um samræmi við stjórnarskrá eða alþjóðlegar skuldbindingar. Eru tillögur í frumvarpinu einungis til einföldunar fyrir hagaðila og til samræmis við það sem notast er við í daglegu máli.

5. Samráð.

Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu, ásamt Blindrafélaginu, hefur óskað eftir því að heiti stofnunarinnar í lögum nr. 160/2008 verði breytt í Sjónstöðina. Breytingin yrði til einföldunar fyrir notendur

og til samræmis við það sem notast er við í daglegu máli. Stofnunin hefur þegar uppfært heiti sitt á vefsvæði sínu.

Áform um fyrirhugaða lagabreytingu voru lögð fyrir samráðsnefnd um málefni fatlaðs fólks þann 30. janúar 2025. Nefndin starfar á grundvelli 36. gr. laga um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir, nr. 38/2018, og hefur það hlutverk að vera ráðgefandi fyrir ráðherra við stefnumörkun í málefnum fatlaðs fólks. Nefndin er skipuð fulltrúum félags- og vinnumarkaðsráðuneytis, fjármála- og efnahagsráðuneytis, sveitarfélaga og hagsmunasamtaka fatlaðs fólks. Afstaða nefndarinnar til breytingar á heiti stofnunarinnar var jákvæð og engar athugasemdir gerðar við hana.

6. Mat á áhrifum.

Ekki er gert ráð fyrir að gera þurfi aðrar breytingar en þær er lúta að heiti stofnunarinnar. Stofnunin hefur þegar uppfært heiti sitt á vefsvæði sínu, auk þess sem flest gögn hennar eru komin á rafrænt form. Fyrirhugaðar breytingar yrðu gerðar innanhúss og hefðu í för með sér óverulegan kostnað.

Ekki er gert ráð fyrir að efni frumvarpsins hafi í för með sér útgjaldaauka fyrir ríkissjóð. Kostnaður vegna breytingar á heiti er óverulegur og verður fjármagnaður innan ramma málaflokks 29.4.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Í greininni er kveðið á um að starfrækja skuli stofnun sem sinnir þjónustu við blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu. Heiti stofnunarinnar verði Sjónstöðin. Er breytingin lögð fram til einföldunar og til samræmis við það sem notendur, augnlæknar og stofnunin sjálf notast við í daglegu máli.

Um 2. gr.

Í greininni eru lagðar til breytingar á 8. gr. a laganna.

Um a-lið.

Í a-lið er lögð til breyting á 2. másl. 1. mgr. sem kveður á um að Þjónustu- og þekkingarmiðstöð sjái um öflun leiðsöguhunda í samstarfi við Blindrafélagið. Þess í stað er lagt til að Sjónstöðin sjái um öflun leiðsöguhunda í samstarfi við Blindrafélagið. Breytingin er til samræmis við það sem stofnunin sjálf, notendur hennar og augnlæknar notast við í daglegu máli.

Um b- og c-lið.

Í b- og c-lið eru lagðar til breytingar á 2. og 3. mgr. Lagt er til að í stað orðsins „Miðstöðin“ í 1. másl. 2. mgr. komi „Stofnunin“ og í stað orðsins „miðstöðvarinnar“ í 3. mgr. komi „stofnunarinnar“. Um er að ræða orðalagsbreytingar sem samræmast öðrum ákvæðum laganna.

Um 3. gr.

Í greininni er lagt til að heiti laganna verði breytt úr „Lög um Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og einstaklinga með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu“ í „Lög um Sjónstöðina“. Breytingin er til einföldunar og til samræmis við það sem stofnunin sjálf, notendur hennar og augnlæknar notast við í daglegu máli.

Um 4. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.